

VZOROVÉ ÚLOHY

ČITATEĽSKÁ A JAZYKOVÁ GRAMOTNOSŤ

PRE ŠKOLY S VYUČOVACÍM JAZYKOM MAĎARSKÝM

1. cyklus ZŠ

Východiskový text č. 1

A kacsza meg a kígyó

Egy víztároló partján
egy kacsza imígyen hápogott:
„Kitüntetett-e az ég tehetséggel
rajtam kívül más állatot?”

Élhetek vízen, földön, levegőben.
Amikor belefáradok a járásba,
repülök, ha kedvem úgy tartja,
vagy úszom, ha vágyam támad arra.”

Egy ravasz kígyó
épp hallgatta,
és sziszegve odasúgta,
„Hencegi uraság!”, így szólítá,
ne nagyozjon annyira,
hisz ön nem fut úgy, mint a nyúl,
nem repül úgy, mint a holló,
nem úszik úgy, mint a hal.

És ahogy én vélem,
a legfőbb dolog, hogy
valamiben mester légy,
merthogy mindenből egy keveset ismerni -
nem elég!

Charakteristika východiskového textu

Názov		A kacsza meg a kígyó (Kačka a had)
Cyklus		1.
Zaradenie podľa teoretického rámca testovania	úroveň	stredne náročný text
	podľa funkcie	literárny
	podľa formátu	súvislý
	žáner	báseň
Počet slov		93 slov

Úlohy 01 – 04 sa vzťahujú na východiskový text č. 1

Úloha 01

Mit csinál az, aki henceg?

A gyorsan fut

B dicsekszik

C jól úszik

D repül

Správna odpoveď: B

Charakteristika úlohy 01

Obsahová štruktúra úlohy		Čitateľská a jazyková gramotnosť
Cyklus		1.
Čitateľská gramotnosť		Porozumieť čítanému textu.
Cieľ vzdelávania maďarského jazyka a literatúry		Porozumieť veku primeraným vecným a literárnym textom. Interpretovať obsah a obraznosť literárnych textov.
Komponent		Zážitková recepcia
Výkonový štandard		Identifikovať explicitné významy a vyvodiť základné implicitne vyjadrené významy z prečítaného literárneho textu.
Obsahový štandard		Identifikácia literárnych postáv, ich charakteru, vlastností, opis prostredia, situácie.
Typ úlohy		Úloha s výberom jednej správne odpovede zo štyroch možností
Bloomova taxonómia		Porozumenie konceptuálnym poznatkom
Zaradenie podľa teoretického rámca testovania	Zameranie	Čítanie s porozumením
	Proces	Porozumenie – interpretovať text.
	Úroveň	Stredná – vyvodiť záver o vlastnosti literárnej postavy.
Predpokladaný čas riešenia		1 – 2 minúty
Popis k úlohe		Zadanie úlohy aj jednotlivé možnosti sa priamo viažu na text. Ukážka obsahuje veku primeranú slovnú zásobu. Žiak pracuje s celým textom a má za úlohu nájsť správne tvrdenie o konaní postavy. Pri riešení hľadá v texte konkrétne informácie a na základe týchto informácií vyvodí záver o konaní hlavnej postavy. Úloha vyžaduje prepojenie informácií z celého textu.

Úloha 02

Írd a vonalra, hogy a kiinduló szöveg alapján igaz vagy hamis-e az alábbi állítás!

Egy szóval válaszolj!

A mese tanulsága az, hogy igazán akkor lehetsz mester, ha sok mindenhez

értesz egy keveset.

Správna odpoveď: nem

Charakteristika úlohy 02

Obsahová štruktúra úlohy		Čitateľská a jazyková gramotnosť
Cyklus		1.
Čitateľská gramotnosť		Porozumieť čítanému textu.
Cieľ vzdelávania maďarského jazyka a literatúry		Porozumieť veku primeraným vecným a literárnym textom. Interpretovať obsah a obraznosť literárnych textov.
Komponent		Zážitková recepcia
Výkonový štandard		Identifikovať explicitné významy a vyvodiť základné implicitne vyjadrené významy z prečítaného literárneho textu.
Obsahový štandard		Orientácia v deji literárneho textu, identifikácia literárnych postáv, ich charakteru, vlastností, opis prostredia, situácie.
Typ úlohy		Úloha s tvorbou krátkej odpovede
Bloomova taxonómia		Analýza konceptuálnych poznatkov
Zaradenie podľa teoretického rámca testovania	Zameranie	Čítanie s porozumením
	Proces	Posudzovanie – posúdiť správanie postáv na základe ich konania.
	Úroveň	Vysoká – zhodnotiť obsah textu a tvoriť dedukcie.
Predpokladaný čas riešenia		3 minúty
Popis k úlohe		Zadanie úlohy sa priamo viaže na text. Ukážka obsahuje veku primeranú slovnú zásobu. Žiak pracuje s celým textom. Na základe zadania úlohy žiak analyzuje celý text, následne na základe explicitných informácií pomocou dedukcie vyvodí hlavnú myšlienku literárneho textu. Hlavnú myšlienku porovná s tvrdením, ktoré sa nachádza v zadaní úlohy.

Úloha 03

A szöveg alapján hogyan nem lehet befejezni az alábbi mondatot?

Akkor lehet mester valaki, ha úgy...

A fut, mint a nyúl.

B úszik, mint a hal.

C repül, mint a holló.

D szíszeg, mint a kígyó.

Správna odpoveď: D

Charakteristika úlohy 03

Obsahová štruktúra úlohy		Čitateľská a jazyková gramotnosť
Cyklus		1.
Čitateľská gramotnosť		Porozumieť čítanému textu.
Cieľ vzdelávania maďarského jazyka a literatúry		Porozumieť veku primeraným vecným a literárnym textom. Interpretovať obsah a obraznosť literárnych textov.
Komponent		Zážitková recepcia
Výkonový štandard		Identifikovať explicitné významy a vyvodiť základné implicitne vyjadrené významy z prečítaného literárneho textu.
Obsahový štandard		Orientácia v deji literárneho textu, identifikácia literárnych postáv, ich charakteru, vlastností, opis prostredia, situácie.
Typ úlohy		Úloha s výberom jednej správne odpovede zo štyroch možností
Bloomova taxonómia		Porozumenie konceptuálnym poznatkom.
Zaradenie podľa teoretického rámca testovania	Zameranie	Čítanie s porozumením
	Proces	Porozumenie – integrovať a prepájať myšlienky a informácie.
	Úroveň	Nízka – rozpoznať vzťah medzi postavami, jednoducho interpretovať udalosti príbehu.
Predpokladaný čas riešenia		1 – 2 minúty
Popis k úlohe		Zadanie úlohy aj jednotlivé možnosti sa priamo viažu na text. Ukážka obsahuje veku primeranú slovnú zásobu. Žiak pracuje s celým textom. Na základe zadania úlohy hľadá relevantné informácie o jednotlivých postavách. Pri riešení treba prepojiť informácie zo zadania úlohy a z textu. Z celého umeleckého textu žiak podľa explicitných informácií vyvodí implicitne vyjadrené významy, ktoré sa týkajú hlavnej postavy.

Úloha 04

Melyik állat érezte úgy, hogy ő a legtehetségesebb a világon?

Správna odpoveď: kacska

Charakteristika úlohy 04

Obsahová štruktúra úlohy		Čitateľská a jazyková gramotnosť
Cyklus		1.
Čitateľská gramotnosť		Porozumieť čítanému textu.
Cieľ vzdelávania maďarského jazyka a literatúry		Porozumieť veku primeraným vecným a literárnym textom.
Komponent		Zážitková recepcia
Výkonový štandard		Identifikovať explicitné významy a vyvodiť základné implicitne vyjadrené významy z prečítaného literárneho textu.
Obsahový štandard		Vyhľadávanie kľúčových slov v texte.
Typ úlohy		Úloha s tvorbou krátkej odpovede
Bloomova taxonómia		Porozumenie konceptuálnym poznatkom
Zaradenie podľa teoretického rámca testovania	Zameranie	Čítanie s porozumením
	Proces	Vyhľadávanie – vyhľadať explicitne uvedené informácie.
	Úroveň	Nízka – vyhľadať v texte explicitnú informáciu.
Predpokladaný čas riešenia		1 – 2 minúty
Popis k úlohe		Ukážka obsahuje veku primeranú slovnú zásobu a úloha sa priamo viaže na text. Žiak pracuje s prvým veršom textu. Zadanie obsahuje tvrdenie o charakteristických vlastnostiach hlavnej postavy. Pri riešení úlohy žiak na základe opisu zadaného v úlohe vyhľadá postavu z literárneho textu.

Východiskový text č. 2

Hozzávalók:

- 1 db fehér zokni
- 1 db színes zokni
- 2 db gomb
- 1-2 maréknyi rizs
- befőttes gumi
- olló

Elkészítés:

1. A zoknit a sarkánál vágjuk el.
2. Fordítsuk ki a zoknit, és befőttes gumival kössük meg az orránál! Majd fordítsuk vissza, hogy újra a színét lássuk!
3. Körülbelül a feléig töltjük meg rizzsel, majd gumizzuk össze! Ha ez megvan, a fejét is töltjük meg rizzsel, és azt is zárjuk le gumival!
4. Vágjunk le egy karikát a színes zokniból, és azt is vágjuk félbe, majd kössük rá a hóember nyakára! Ez a sálja.
5. Vágjuk le a színes zokni orr-részét, és ez lesz a sapkája. Tegyük a fejére, rögzítsük varrással vagy ragasztással!
6. Végül készítsünk neki arcot, szemet gombokból, és már kész is a cuki hóember!

Charakteristika východiskového textu

Názov		Hóember (Snehuliak)
Cyklus		1.
Zaradenie podľa teoretického rámca testovania	úroveň	ťažký text
	podľa funkcie	večný
	podľa formátu	zmiešaný
	žáner	opis pracovného postupu
Počet slov		126 slov

Úlohy 05 – 07 sa vzťahujú na východiskový text č. 2

Úloha 05

A kiinduló szöveg alapján a zoknikkal kapcsolatosan melyik állítás igaz?

- A A hóember hasát és fejét két zokniból készítjük el.
- B A hóember sapkáját és sálját két zokniból készítjük el.
- C A hóember hasát és fejét ugyanazon zokniból készítjük el.
- D A hóember fejét és fejedőjét ugyanazon zokniból készítjük el.

Správna odpoveď: C

Charakteristika úlohy 05

Obsahová štruktúra úlohy		Čitateľská a jazyková gramotnosť
Cyklus		1.
Čitateľská gramotnosť		Porozumieť čítanému textu.
Cieľ vzdelávania maďarského jazyka a literatúry		Porozumieť veku primeraným vecným a literárnym textom.
Komponent		Vecná recepcia
Výkonový štandard		Orientovať sa v súvislých a nesúvislých textoch a rozumieť ich explicitným významom.
Obsahový štandard		Porozumenie doslovnému, explicitne vyjadrenému významu textu.
Typ úlohy		Úloha s výberom jednej správne odpovede zo štyroch možností
Bloomova taxonómia		Porozumenie konceptuálnym poznatkom
Zaradenie podľa teoretického rámca testovania	Zameranie	Čítanie s porozumením
	Proces	Porozumenie – vyvodiť priame závery z textu.
	Úroveň	Stredná – vyvodiť z textu dedukcie na základe explicitných informácií.
Predpokladaný čas riešenia		2 minúty
Popis k úlohe		Zadanie úlohy aj jednotlivé možnosti sa priamo viažu na text. Ukážka obsahuje veku primeranú slovnú zásobu. Žiak pracuje s celým zmiešaným textom. Každá možnosť obsahuje jedno tvrdenie. Úloha vyžaduje prepojenie informácií z celého textu. K správnej odpovedi sa žiak dopracuje tak, že vyhľadáva v texte konkrétne informácie súvisiace so zadáním úlohy a na základe týchto informácií vyberá správnu odpoveď.

Úloha 06

Az alábbi képeken látható tárgyak közül hányas számúra nincs szükség a zokni hóember elkészítéséhez?

A

B

C

D

Správna odpoveď: B

Charakteristika úlohy 06

Obsahová štruktúra úlohy		Čitateľská a jazyková gramotnosť
Cyklus		1.
Čitateľská gramotnosť		Porozumieť čítanému textu.
Cieľ vzdelávania maďarského jazyka a literatúry		Porozumieť veku primeraným vecným a literárnym textom.
Komponent		Vecná recepcia
Výkonový štandard		Orientovať sa v súvislých a nesúvislých textoch a rozumieť ich explicitným významom.
Obsahový štandard		Porozumenie doslovnému, explicitne vyjadrenému významu textu.
Typ úlohy		Úloha s výberom jednej správne odpovede zo štyroch možností
Bloomova taxonómia		Porozumenie konceptuálnym poznatkom
Zaradenie podľa teoretického rámca testovania	Zameranie	Čítanie s porozumením
	Proces	Vyhľadávanie – identifikovať kľúčové informácie uvedené v úlohe.
	Úroveň	Nízka – vyhľadať v texte explicitnú informáciu.
Predpokladaný čas riešenia		1 – 2 minúty
Popis k úlohe		Zadanie úlohy sa priamo viaže na text. Ukážka obsahuje veku primeranú slovnú zásobu. K riešeniu stačí doslovné porozumenie textu. Žiak pracuje s celým zmiešaným textom a na základe zadania úlohy hľadá relevantné informácie, kategorizuje ich a následne napíše správnu odpoveď.

Úloha 07

A kiinduló szöveg alapján miből készül a hóember sálja?

- A marék rizsből
- B fehér zokniból
- C színes zokniból
- D befőttes gumiból

Správna odpoved': C

Charakteristika úlohy 07

Obsahová štruktúra úlohy		Čitateľská a jazyková gramotnosť
Cyklus		1.
Čitateľská gramotnosť		Porozumieť čítanému textu.
Cieľ vzdelávania maďarského jazyka a literatúry		Porozumieť veku primeraným vecným a literárnym textom.
Komponent		Vecná recepcia
Výkonový štandard		Orientovať sa v súvislých a nesúvislých textoch a rozumieť ich explicitným významom.
Obsahový štandard		Porozumenie doslovnému, explicitne vyjadrenému významu textu.
Typ úlohy		Úloha s výberom jednej správne odpovede zo štyroch možností
Bloomova taxonómia		Porozumenie konceptuálnym poznatkom
Zaradenie podľa teoretického rámca testovania	Zameranie	Čítanie s porozumením
	Proces	Vyhľadávanie – identifikovať kľúčové informácie uvedené v úlohe.
	Úroveň	Nízka – vyhľadať v texte explicitnú informáciu.
Predpokladaný čas riešenia		1 – 2 minúty
Popis k úlohe		Zadanie úlohy sa priamo viaže na text. Ukážka obsahuje veku primeranú slovnú zásobu. K riešeniu stačí doslovné porozumenie textu. Žiak pracuje s celým zmiešaným textom a na základe zadania úlohy hľadá relevantné informácie, kategorizuje ich a následne napíše správnu odpoveď.

Východiskový text č. 3

Állatvilág

A klímaváltozás a világ számos állatfajának életére van jelentős hatással. A magasabb hőmérséklet, a tengerszint emelkedése, az időjárási viszonyok változása új kihívásokat jelent a túlélés szempontjából, pl. az élőhelyek elvesztésével, vagy a táplálkozásszerzési lehetőségek változásával. Vajon az élővilág képes lesz alkalmazkodni? A Hawaii magasabb fekvésű részein honos gyapjasmadarakat az alacsony hőmérséklet óvja meg. Melegebb időben eléri őket a maláriát terjesztő szúnyogok, melyek csípése általában a színpompás madarak halálát okozza. Az ázsiai elefántok érzékenyek a magas hőmérsékletre. Az éghajlatváltozás megnehezíti számukra, hogy a túléléshez szükséges nagy mennyiségű édesvizet találjanak, mivel a vízforrások kiszáradnak. Az Adélie-pingvinek krillnek nevezett apró tengeri élőlényekkel táplálkoznak, melyek az Antarktisz jege alatt élnek. A jég olvadása miatt a krillek eltűnnek. A pingvineknek egyre messzebbre kell járniuk élelemért, így a fiókáiknak egyre hosszabb időt kell várniuk a táplálékra. A felmelegedés és a tengerszint emelkedése súlyos hatással van az amúgy is veszélyeztetett fajokra. A tojásrakó helyek eltűnése és a korallzátonyok kifehéredése mind-mind rontják a tengeri teknősök fennmaradási esélyeit. 2100-ra a klímaváltozás hatására a ma élő állatfajok akár fele is eltűnhet.

Charakteristika východiskového textu

Názov		Čitateľská a jazyková gramotnosť
Cyklus		1.
Zaradenie podľa teoretického rámca testovania	úroveň	stredne náročný
	podľa funkcie	vecný
	podľa formátu	súvislý
	žáner	náučný text
Počet slov		172 slov

Úlohy 08 – 10 sa vzťahujú na východiskový text č. 3

Úloha 08

A kiinduló szöveg alapján párosítsd az állatokat a hozzájuk tartozó kulcsszavakkal, majd írd le a vonalra ezeket a szám-betű párosokat!

1 gyapjasmadarak	A élőhely elvesztése
2 ázsiai elefántok	B élelemszerzés
3 Adélie-pingvinek	C betegség
4 tengeri teknősök	D ivóhely elvesztése

Správna odpoveď: 1C, 2D, 3B, 4A

Charakteristika úlohy 08

Obsahová štruktúra úlohy		Čitateľská a jazyková gramotnosť
Cyklus		1.
Čitateľská gramotnosť		Porozumieť čítanému textu.
Cieľ vzdelávania maďarského jazyka a literatúry		Porozumieť veku primeraným vecným a literárnym textom.
Komponent		Vecná recepcia
Výkonový štandard		Orientovať sa v súvislých a nesúvislých textoch a rozumieť ich explicitným významom.
Obsahový štandard		Porozumenie doslovnému, explicitne vyjadrenému významu textu. Vyhľadávanie kľúčových slov v texte.
Typ úlohy		Úloha s tvorbou krátkej odpovede
Bloomova taxonómia		Porozumenie konceptuálnym poznatkom
Zaradenie podľa teoretického rámca testovania	Zameranie	Čítanie s porozumením
	Proces	Vyhľadávanie – vyhľadať explicitne uvedené informácie
	Úroveň	Nízka – vyhľadať v texte kľúčové slová.
Predpokladaný čas riešenia		2 minúty
Popis k úlohe		Zadanie úlohy sa priamo viaže na text. Ukážka obsahuje veku primeranú slovnú zásobu. Žiak pracuje s celým súvislým vecným textom. Po prečítaní celého textu vyhľadá vybrané zvieratá a následne k nim priradí správnu činnosť, resp. udalosť.

Úloha 09

A kiinduló szöveg alapján melyik állat szaporodása került veszélybe?

Správna odpoved': Tengeri teknősök

Charakteristika úlohy 09

Obsahová štruktúra úlohy		Čitateľská a jazyková gramotnosť
Cyklus		1.
Čitateľská gramotnosť		Porozumieť čítanému textu.
Cieľ vzdelávania maďarského jazyka a literatúry		Porozumieť veku primeraným vecným a literárnym textom.
Komponent		Vecná recepcia
Výkonový štandard		Orientovať sa v súvislých a nesúvislých textoch a rozumieť ich explicitným významom.
Obsahový štandard		Vyvodzovanie základných implicitne vyjadrených významov.
Typ úlohy		Úloha s tvorbou krátkej odpovede
Bloomova taxonómia		Porozumenie konceptuálnym poznatkom
Zaradenie podľa teoretického rámca testovania	Zameranie	Čítanie s porozumením
	Proces	Posudzovanie – hodnotiť a posúdiť obsah a textové prvky.
	Úroveň	Nízka – vyvodiť priame závery o uvedených informáciách.
Predpokladaný čas riešenia		2 minúty
Popis k úlohe		Zadanie úlohy sa priamo viaže na text. Ukážka obsahuje veku primeranú slovnú zásobu. Žiak pracuje s vybraným odsekom textu. Z daného odseku vyberá vetu, pomocou ktorej sa z explicitných informácií dopracuje k implicitným záverom.

Úloha 10

A kiinduló szöveg alapján melyik sorban találhatók csak összetartozó kifejezések?

A jég, gyapjasmadár, szúnyogok

B elefántok, krillek, szúnyogok

C krillek, teknősök, korallok

D pingvinek, jég, krillek

Správna odpoveď: D

Charakteristika úlohy 10

Obsahová štruktúra úlohy		Čitateľská a jazyková gramotnosť
Cyklus		1.
Čitateľská gramotnosť		Porozumieť čítanému textu
Cieľ vzdelávania maďarského jazyka a literatúry		Porozumieť veku primeraným vecným a literárnym textom.
Komponent		Vecná recepcia
Výkonový štandard		Orientovať sa v súvislých a nesúvislých textoch a rozumieť ich explicitným významom.
Obsahový štandard		Porozumenie doslovnému, explicitne vyjadrenému významu textu.
Typ úlohy		Úloha s výberom jednej správne odpovede zo štyroch možností
Bloomova taxonómia		Porozumenie konceptuálnym poznatkom
Zaradenie podľa teoretického rámca testovania	Zameranie	Čítanie s porozumením
	Proces	Porozumenie – vyvodiť priame závery z textu.
	Úroveň	Stredná – vyvodiť z textu dedukcie na základe explicitných informácií.
Predpokladaný čas riešenia		2 minúty
Popis k úlohe		Zadanie úlohy aj jednotlivé možnosti sa priamo viažu na text. Ukážka obsahuje veku primeranú slovnú zásobu. Žiak pracuje s celým súvislým textom. Každá možnosť obsahuje jedno tvrdenie. Úloha vyžaduje prepojenie informácií z celého textu. K správnej odpovedi sa žiak dopracuje tak, že vyhľadá v texte konkrétne informácie súvisiace so zadáním a na základe týchto informácií vyberá správnu odpoveď.